

**PROTOKOLAS DĖL PREKYBOS ŽMONĖMIS, YPAČ MOTERIMIS IR VAIKAIS,
PREVENCIJOS, SUSTABDYMO BEI BAUDIMO UŽ VERTIMĄSI JA, PAPILDANTIS
JUNGTINIŲ TAUTŲ ORGANIZACIJOS KONVENCIJĄ PRIEŠ TARPTAUTINĮ
ORGANIZUOTĄ NUSIKALSTAMUMĄ**

PREAMBULĖ

Valstybės, šio Protokolo Šalys,

pareiškdamos, kad veiksminga veikla, siekiant užkirsti kelią prekybai žmonėmis, ypač moterimis ir vaikais, ir su ja kovoti, reikalauja visapusio tarptautinio požiūrio, taikytino kilmės, tranzito ir pristatymo šalyse, apimančio priemones, skirtas užkirsti kelią tokiai prekybai, nubauti prekyautojus ir apsaugoti prekybos aukas, įskaitant aukų žmogaus teisių, pripažintų tarptautiniu lygiu, apsaugą;

atsižvelgdamos į tai, kad, nepaisant įvairių tarptautinių dokumentų, apimančių kovos prieš asmenų, ypač moterų ir vaikų, išnaudojimą taisykles ir praktines priemones, nėra visuotinio dokumento, apibendrinančio visus prekybos žmonėmis aspektus;

susirūpinusios dėl to, jog, kai nėra tokio dokumento, asmenys, galintys tapti prekybos aukomis, nebus pakankamai apsaugoti;

*prisimindamos 1998 m. gruodžio 9 d. Generalinės Asamblėjos rezoliuciją 53/111, kurioje Asamblėja nutarė įkurti atvirą tarpvyriausybinių laikinąjį komitetą siekdama parengti išsamią tarptautinę konvenciją prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą ir aptarti, *inter alia*, tarptautinio dokumento dėl prekybos moterimis ir vaikais parengimą;*

įsitikinusios, kad Jungtinių Tautų Organizacijos konvencijos prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą papildymas tarptautiniu dokumentu dėl prekybos žmonėmis, ypač moterimis ir vaikais, prevencijos, sustabdymo bei baudimo už vertimąsi ja, bus naudingas užkertant kelią šiam nusikaltimui ir kovojant su juo,

s u s i t a r ė:

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Ryšys su Jungtinių Tautų Organizacijos konvencija prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą

1. Šis Protokolas papildo Jungtinių Tautų Organizacijos konvenciją prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą. Protokolas aiškinamas kartu su Konvencija.

2. Konvencijos nuostatos Protokolui taikomos *mutatis mutandis*, jei Protokole nenurodyta kitaip.

3. Pagal šio Protokolo 5 straipsnį pripažinti nusikaltimai yra laikomi nusikaltimais, pripažįstamais pagal Konvenciją.

2 straipsnis

Tikslas

Šio Protokolo tikslai yra:

a) užkirsti kelią prekybai žmonėmis ir kovoti su ja, skiriant ypatingą dėmesį moterims ir vaikams;

b) saugoti tokios prekybos aukas ir joms padėti, užtikrinant visišką jų žmogaus teisių apsaugą; ir

c) siekiant šių tikslų, skatinti valstybių, šio Protokolo Šalių, tarpusavio bendradarbiavimą.

c) siekiant šių tikslų, skatinti bendradarbiavimą tarp valstybių Šalių.

3 straipsnis Sąvokos

Šiame Protokole:

a) „prekyba žmonėmis“ – žmonių verbavimas, pervežimas, perdavimas, slėpimas ar jų priėmimas gąsdinant, panaudojant jėgą ar kitas prievartos, grobimo, apgaulės, sukčiavimo formas, piktnaudžiaujant padėtimi ar pažeidžiamumu arba mokant ar priimant pinigus ar kitą naudą tam, kad būtų gautas kito tą žmogų kontroliuojančio asmens sutikimas siekiant išnaudoti. Išnaudojimas apima kitų asmenų išnaudojimą prostitucijos forma ir kitas seksualinio išnaudojimo formas, priverstinį darbą ar paslaugas, vergiją ar veiklą, panašią į vergiją, tarnystę ar organų pašalinimą;

b) prekybos žmonėmis aukos sutikimas iš anksto apgalvotam išnaudojimui, nurodytam šio straipsnio a punkte, neturi reikšmės, jei buvo panaudota bet kuri iš a punkte nurodytų priemonių;

c) vaiko verbavimas, pervežimas, perdavimas, slėpimas ar priėmimas, siekiant jį išnaudoti, yra laikoma „prekyba žmonėmis“, net jei tai neapima nė vieno iš šio straipsnio a punkte nurodytų būdų;

d) „vaikas“ – kiekvienas asmuo iki aštuoniolikos metų.

4 straipsnis Taikymo sritis

Šis Protokolas, jei jame nenumatyta kitaip, taikomas nusikaltimams, pripažintiems pagal šio Protokolo 5 straipsnį, užkardyti, tirti ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą, kai tie nusikaltimai yra tarptautinio pobūdžio, o juos darant dalyvauja organizuota nusikalstama grupė, taip pat tokių nusikaltimų aukų apsaugai.

5 straipsnis Kriminalizavimas

1. Kiekviena valstybė, šio Protokolo Šalis, priima teisės aktus ir kitas priemones, būtinas pripažinti nusikaltimais veiką, nurodytą šio Protokolo 3 straipsnyje, kai ji vykdoma tyčia.

2. Kiekviena valstybė, šio Protokolo Šalis, taip pat priima tokius teisės aktus ir kitas priemones, kurios būtinos pripažinti nusikaltimais:

a) atsižvelgiant į valstybės teisės sistemos pagrindinius principus, kėsiniama padaryti nusikaltimą, pripažįstamą nusikaltimu pagal šio straipsnio 1 dalį;

b) bendrininkavimą darant nusikaltimą, pripažįstamą nusikaltimu pagal šio straipsnio 1 dalį;

ir
c) kitų asmenų organizavimą ar jų kurstymą padaryti nusikaltimą, pripažįstamą nusikaltimu pagal šio straipsnio 1 dalį.

II. PREKYBOS ŽMONĖMIS AUKŲ APSAUGA

6 straipsnis Pagalba prekybos žmonėmis aukoms ir jų apsauga

1. Reikiamais atvejais ir kiek leidžia vidaus teisės normos, kiekviena valstybė, šio Protokolo Šalis, saugo prekybos žmonėmis aukų gyvenimo privatumą ir jų tapatybę, įskaitant, *inter alia*, procesinių veiksmų, susijusių su tokia prekyba, išlaptinimą.

2. Kiekviena valstybė, šio Protokolo Šalis, užtikrina, kad jos vidaus teisės ir administracinėje sistemoje būtų numatytos priemonės reikiamais atvejais suteikti prekybos žmonėmis aukoms:

a) informacijos apie atitinkamas teismo ar administracines procedūras;
b) pagalbą, leidžiančią aukoms išdėstyti savo nuomonę bei būgštavimus atitinkamame baudžiamosios bylos prieš nusikaltėlius nagrinėjimo etape, nepažeidžiant teisių į gynybą.

3. Kiekviena valstybė, šio Protokolo Šalis, svarsto galimybes įgyvendinti priemones, užtikrinančias fizinę, psichologinę ir socialinę prekybos žmonėmis aukų rehabilitaciją, įskaitant, jei reikia, bendradarbiavimą su nevyriausybinėmis organizacijomis, kitomis atitinkamomis organizacijomis ir kitomis pilietinės visuomenės grupėmis, ir ypač suteikiant:

a) tinkamą apgyvendinimą;
b) konsultacijas ir informaciją, ypač dėl jų įstatymais suteiktų teisių, kalba, kurią supranta prekybos žmonėmis aukos;
c) medicinos, psichologinę ir materialinę pagalbą; ir
d) įsidarbinimo, švietimo ir mokymo galimybes.

4. Kiekviena valstybė, šio Protokolo Šalis, taikydama šio straipsnio nuostatas, atsižvelgia į prekybos žmonėmis aukų amžių, lytį ir ypatingas reikmes, ypač ypatingas vaikų reikmes, įskaitant tinkamą apgyvendinimą, ugdymą ir globą.

5. Kiekviena valstybė, šio Protokolo Šalis, stengiasi suteikti prekybos žmonėmis aukoms fizinę apsaugą, kol šios yra jos valstybės teritorijoje.

6. Kiekviena valstybė, šio Protokolo Šalis, užtikrina, kad jos vidaus teisės sistema numatytų priemones, suteikiančias prekybos žmonėmis aukoms galimybę gauti kompensaciją už patirtą žalą.

7 straipsnis

Prekybos žmonėmis aukų statusas priimančiosiose valstybėse

1. Be priemonių, kurių imamasi pagal šio Protokolo 6 straipsnį, kiekviena valstybė, šio Protokolo Šalis, svarsto galimybę priimti teisės aktus ar kitas reikiamas priemones, leidžiančias prekybos žmonėmis aukoms tam tikrais atvejais pasilikti – laikinai ar nuolat – jos teritorijoje.

2. Įgyvendindama šio straipsnio 1 dalies nuostatas, kiekviena valstybė, šio Protokolo Šalis, kreipia reikiamą dėmesį į humanitarinius veiksmus ir užjaučia aukas.

8 straipsnis

Prekybos žmonėmis aukų gražinimas

1. Valstybė, šio Protokolo Šalis, kurios pilietis yra prekybos žmonėmis auka arba kurioje tas asmuo turi teisę nuolat gyventi įvažiavimo į priimančiąją valstybę, šio Protokolo Šalį, metu, prisideda prie aukos gražinimo ir sutinka priimti tą asmenį be pernelyg ilgo ir nepagrįsto delsimo bei deramai atsižvelgdama į to asmens saugumą.

2. Jei valstybė, šio Protokolo Šalis, gražina prekybos žmonėmis auką valstybei, šio Protokolo Šaliai, kurios pilietis yra tas asmuo arba kurioje jis ar ji turėjo teisę nuolat gyventi įvažiavimo į priimančiąją valstybę, šio Protokolo Šalį, metu, toks gražinimas vykdomas tinkamai atsižvelgiant į to asmens saugumą ir į bet kurių teisinių procedūrų, susijusių su tuo, kad asmuo yra prekybos žmonėmis auka, pobūdį, ir pageidautina, kad toks gražinimas būtų savanoriškas.

3. Priimančiosios valstybės, šio Protokolo Šalies, prašymu prašomoji valstybė, šio Protokolo Šalis, be pernelyg ilgo ir nepagrįsto delsimo patikrina, ar asmuo, esantis prekybos žmonėmis auka, yra jos pilietis arba turėjo teisę nuolat gyventi jos teritorijoje įvažiavimo į priimančiąją valstybę, šio Protokolo Šalį, metu.

4. Siekiant palengvinti prekybos žmonėmis aukos gražinimą, kai tas asmuo neturi reikiamų dokumentų, valstybė, šio Protokolo Šalis, kurios pilietis yra tas asmuo arba kurioje jis ar ji turėjo

teisę nuolat gyventi įvažiavimo į priimančiąją valstybę, šio Protokolo Šali, metu, sutinka išduoti, priimančiosios valstybės, šio Protokolo Šalies, prašymu tokius kelionės dokumentus ar kitus leidimus, būtinus tam asmeniui vykti ir įvažiuoti į jos teritoriją.

5. Šis straipsnis nepakeičia jokios prekybos žmonėmis aukos teisės, kurią suteikia priimančiosios valstybės, šio Protokolo Šalies, vidaus teisės normos.

6. Šis straipsnis nepakeičia jokios taikytinos dvišalės ar daugiašalės sutarties ar susitarimo, kuris visas ar jo dalis reglamentuoja prekybos žmonėmis aukų grąžinimą.

III. PREVENCIJA, BENDRADARBIAVIMAS IR KITOS PRIEMONĖS

9 straipsnis

Prekybos žmonėmis prevencija

1. Valstybės, šio Protokolo Šalys, kuria išsamią strategiją, programas ir kitas priemones, skirtas:

a) užkirsti kelią prekybai žmonėmis ir su ja kovoti; ir

b) apsaugoti prekybos žmonėmis aukas, ypač moteris ir vaikus, nuo to, kad jie pakartotinai netaptų prekybos žmonėmis aukomis.

2. Valstybės, šio Protokolo Šalys, imasi priemonių, pvz.: mokslinių tyrimų, informacijos bei žiniasklaidos kampanijų ir socialinių bei ekonominių iniciatyvų, skirtų užkirsti kelią prekybai žmonėmis ir kovai su ja.

3. Strategija, programos ir kitos priemonės, sukurtos vadovaujantis šiuo straipsniu, prireikus apima bendradarbiavimą su nevyriausybinėmis organizacijomis, kitomis atitinkamomis organizacijomis bei kitomis pilietinės visuomenės grupėmis.

4. Valstybės, šio Protokolo Šalys, imasi priemonių, taip pat ir plėtodamos dvišalį arba daugiašalį bendradarbiavimą, arba jas tobulina, siekdamos mažinti veiksmų, tokių kaip: skurdas, žemas išsivystymo lygis ir lygių galimybių nebuvimas, įtaką, nes tai sudaro sąlygas asmenims, ypač moterims ir vaikams, tapti prekybos žmonėmis aukomis.

5. Valstybės, šio Protokolo Šalys, priima teisės aktus ar kitas priemones, pavyzdžiui, švietimo, socialinėje ar kultūros srityse, įskaitant dvišalio ir daugiašalio bendradarbiavimo įgyvendinimą, arba jas tobulina, siekdamos mažinti poreikį įvairiomis formomis išnaudoti asmenis, ypač moteris ir vaikus, kadangi tai skatina verstis prekyba žmonėmis.

10 straipsnis

Keitimasis informacija ir mokymas

1. Valstybių, šio Protokolo Šalių, teisėsaugos, imigracijos ar kitos atitinkamos institucijos prireikus bendradarbiauja tarpusavyje ir keičiasi informacija vadovaudamosi vidaus teisės normomis tam, kad nustatytų:

a) ar asmenys, vykstantys ar bandantys vykti per valstybės sieną su kitų asmenų kelionės dokumentais ar be kelionės dokumentų, yra prekybos žmonėmis vykdytojai ar jos aukos;

b) kelionės dokumento, kurį asmenys panaudojo ar bandė panaudoti kirsdami valstybės sieną, turėdami tikslą – prekybą žmonėmis, rūšį;

c) organizuotų nusikalstamų grupių naudojamas priemones ir būdus vykdant prekybą žmonėmis, įskaitant aukų verbavimą ir pervedimą, pavienių asmenų ar grupių, vykdančių tokią prekybą, maršrutus ir ryšius bei galimas priemones jiems atskleisti.

2. Valstybės, šio Protokolo Šalys, organizuoja ir tobulina teisėsaugos, migracijos ir kitų atitinkamų pareigūnų mokymą siekiant užkardyti prekybą žmonėmis. Mokymas turėtų būti nukreiptas į tokios prekybos prevencijos būdus, prekybą žmonėmis vykdančių asmenų baudžiamąjį persekiojimą ir aukų teisių apsaugą, įskaitant aukų apsaugą nuo prekiautojų. Organizuojant

mokymą, taip pat reiktų atsižvelgti į poreikį saugoti žmogaus teises bei į vaikų ir moterų problemas; mokymas taip pat turėtų skatinti bendradarbiavimą su nevyriausybinėmis organizacijomis, kitomis atitinkamomis organizacijomis ir kitomis pilietinės visuomenės grupėmis.

3. Gaunanti informaciją valstybė, šio Protokolo Šalis, vykdo bet kurią perdavusios informaciją valstybės, šio Protokolo Šalies, prašymą dėl informacijos naudojimo apribojimų.

11 straipsnis **Pasienio kontrolės priemonės**

1. Nepažeisdamos tarptautinių įsipareigojimų dėl laisvo žmonių judėjimo, valstybės, šio Protokolo Šalys, stiprina, kiek įmanoma, pasienio kontrolės priemones, būtinas užkirsti kelią prekybai žmonėmis ir atskleisti jos atvejus.

2. Kiekviena valstybė, šio Protokolo Šalis, priima teisės aktus ar kitas atitinkamas priemones siekdamas išvengti, kiek įmanoma, kad komercinių vežėjų naudojamos transporto priemonės nebūtų naudojamos darant nusikaltimus, pripažintus nusikaltimais pagal šio Protokolo 5 straipsnį.

3. Prireikus ir nepažeidžiant taikomų tarptautinių konvencijų, tokios priemonės apima nurodymą komerciniams vežėjams, įskaitant bet kurią transporto bendrovę ar bet kurios transporto priemonės operatorių, užtikrinti, kad visi keleiviai turėtų reikalingus įvažiuoti į priimančiąją valstybę kelionės dokumentus.

4. Kiekviena valstybė, šio Protokolo Šalis, vadovaudamasi savo vidaus teisės normomis, imasi būtinų priemonių, užtikrinančių sankcijų įvedimą už šio straipsnio 3 dalyje nurodyto įpareigojimo nevykdymą.

5. Kiekviena valstybė, šio Protokolo Šalis, vadovaudamasi savo vidaus teisės normomis, svarsto galimybes imtis priemonių, leidžiančių uždrausti įvažiuoti ar anuluoti visas asmenims, padariusiems nusikaltimą, pripažįstamą nusikaltimu pagal šį Protokolą.

6. Nepažeisdamos Konvencijos 27 straipsnio, valstybės, šio Protokolo Šalys, svarsto galimybę stiprinti savo pasienio kontrolės institucijų bendradarbiavimą, *inter alia*, sukurdamos ir išlaikydamos tiesioginius ryšių kanalus.

12 straipsnis **Dokumentų patikimumas ir kontrolė**

Kiekviena valstybė, šio Protokolo Šalis, pagal esamas galimybes imasi priemonių, būtinų:

a) užtikrinti, kad jos išduoti kelionės ar asmens dokumentai yra tokios kokybės, kad nebūtų galima jų lengvai netinkamai panaudoti ir nesunkiai suklastoti ar neteisėtai pakeisti, atgaminti ar išduoti; arba

b) užtikrinti, kad valstybės, šio Protokolo Šalies, išduoti arba jos vardu išduoti kelionės ar asmens dokumentai būtų patikimi bei apsaugoti ir kad būtų išvengta neteisėto jų pagaminimo, išdavimo ir naudojimo.

13 straipsnis **Dokumentų teisėtumas ir galiojimas**

Kitos valstybės, šio Protokolo Šalies, prašymu valstybė, šio Protokolo Šalis, vadovaudamasi savo vidaus teisės normomis, per reikiamą laiką patikrina jos išduotų ar tariamai jos vardu išduotų kelionės ar asmens dokumentų teisėtumą ir galiojimą, jei įtariama juos naudojant prekybai žmonėmis.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

14 straipsnis

Kitų susitarimų galiojimas

1. Jokia šio Protokolo nuostata nekeičia valstybių ar pavienių asmenų kitų teisių, įsipareigojimų ir atsakomybės pagal tarptautinę teisę, įskaitant tarptautinę humanitarinę teisę ir tarptautinę žmogaus teisių teisę ir ypač 1951 m. Konvenciją dėl pabėgėlių statuso ir 1967 m. Protokolą dėl pabėgėlių statuso ir juose įtvirtintą negražinimo principą.

2. Šiame Protokole numatytos priemonės aiškinamos ir taikomos taip, kad asmenys nebūtų diskriminuojami dėl to, kad jie tapo prekybos žmonėmis aukomis. Šių priemonių aiškinimas ir taikymas atitinka tarptautiniu mastu pripažintus nediskriminavimo principus.

15 straipsnis

Ginčų sprendimas

1. Ginčus dėl šio Protokolo aiškinimo ar taikymo valstybės, šio Protokolo Šalys, stengiasi spręsti derybomis.

2. Bet koks dviejų ar daugiau valstybių, šio Protokolo Šalių, ginčas dėl šio Protokolo aiškinimo ar taikymo, kurio negalima išspręsti derybomis per pateisinamą laiką, vienos iš tų valstybių, šio Protokolo Šalių, prašymu perduodamas spręsti arbitražo teismui. Jei per šešis mėnesius nuo kreipimosi su prašymu dėl arbitražo dienos, tos valstybės, šio Protokolo Šalys, negali susitarti dėl arbitražo teismo sudarymo, bet kuri iš tų valstybių, šio Protokolo Šalių, ginčą gali perduoti spręsti Tarptautiniam Teisingumo Teismui, pateikdama prašymą pagal Teismo statutą.

3. Kiekviena valstybė, šio Protokolo Šalis, pasirašydama, ratifikudama, priimdama ar patvirtindama šį Protokolą arba prisijungdama prie jo gali pareikšti, kad ji nelaiko savęs įsipareigojusia laikytis šio straipsnio 2 dalies nuostatų. Kitos valstybės, šio Protokolo Šalys, neprivalo laikytis šio straipsnio 2 dalies nuostatų turėdamos santykių su tokią išlygą padariusia valstybe, šio Protokolo Šalimi.

4. Bet kuri valstybė, šio Protokolo Šalis, padariusi išlygą pagal šio straipsnio 3 dalį, gali bet kuriuo metu šią išlygą atšaukti apie tai pranešdama Jungtinių Tautų Organizacijos Generaliniam Sekretoriui.

16 straipsnis

Protokolo pasirašymas, ratifikavimas, priėmimas, patvirtinimas ir prisijungimas prie jo

1. Šis Protokolas pateikiamas pasirašyti Palerme, Italijoje, nuo 2000 m. gruodžio 12 d. iki 15 d., o vėliau – Jungtinių Tautų Organizacijos būstinėje Niujorke iki 2002 m. gruodžio 12 d.

2. Šis Protokolas taip pat pateikiamas pasirašyti regioninėms ekonominės integracijos organizacijoms, jei bent viena tokios organizacijos valstybė narė yra pasirašiusi šį Protokolą pagal šio straipsnio 1 dalį.

3. Šis Protokolas turi būti ratifikuotas, priimtas arba patvirtintas. Ratifikavimo, priėmimo ar patvirtinimo dokumentai deponuojami Jungtinių Tautų Organizacijos Generaliniam Sekretoriui. Regioninė ekonominės integracijos organizacija gali deponuoti ratifikavimo, priėmimo ar patvirtinimo dokumentus, jei bent viena iš jos valstybių narių yra tai padariusi. Šiuose ratifikavimo, priėmimo ar patvirtinimo dokumentuose tokia organizacija nurodo savo kompetenciją šio Protokolo reglamentuojamais klausimais. Tokia organizacija taip pat praneša depozitarui apie kiekvieną savo kompetencijos pasikeitimą.

4. Prie šio Protokolo gali prisijungti kiekviena valstybė ar regioninė ekonominės integracijos organizacija, kurios bent viena valstybė narė yra šio Protokolo Šalis. Deponuodama savo prisijungimo dokumentus Jungtinių Tautų Organizacijos Generaliniam Sekretoriui, kiekviena regioninė ekonominės integracijos organizacija praneša apie savo kompetenciją šio Protokolo

reglamentuojamais klausimais. Tokia organizacija taip pat praneša depozitarui apie kiekvieną savo kompetencijos pasikeitimą.

17 straipsnis **Įsigaliojimas**

1. Šis Protokolas įsigalioja devyniasdešimtą dieną po keturiasdešimtų ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo ar prisijungimo dokumentų deponavimo, tačiau Protokolas neįsigalioja anksčiau, negu įsigalioja Konvencija. Šiai straipsnio daliai jokie regioninės ekonominės integracijos organizacijos deponuoti dokumentai nelaikomi papildančiais tokios organizacijos valstybių narių jau deponuotus dokumentus.

2. Kiekvienai valstybei ar regioninei ekonominės integracijos organizacijai, ratifikuojančiai, priimančiai, patvirtinančiai šį Protokolą ar prie jo prisijungiančiai po to, kai deponuoti keturiasdešimt tokio pobūdžio dokumentai, šis Protokolas įsigalioja trisdešimtą dieną nuo tos dienos, kai atitinkamus dokumentus deponuoja tokia valstybė ar organizacija, arba tą dieną, kai šis Protokolas įsigalioja pagal šio straipsnio 1 dalį, pasirenkant vėlesnę datą.

18 straipsnis **Pataisos**

1. Praėjus penkeriems metams nuo šio Protokolo įsigaliojimo, valstybė, šio Protokolo Šalis, gali siūlyti pataisą ir pateikti ją Jungtinių Tautų Organizacijos Generaliniam Sekretoriui, kuris tuoj po to perduoda gautą pataisą valstybėms, šio Protokolo Šalims, ir Šalių konferencijai, kad jos apsvarstytų ir priimtų sprendimą dėl pasiūlymo. Valstybės, šio Protokolo Šalys, dalyvaudamos Šalių konferencijoje, deda visas pastangas bendram sutarimui pasiekti dėl kiekvienos pataisos. Jei visi būdai pasiekti bendrą sutarimą išnaudoti ir sutarimas nepasiektas, tai kaip kraštutinė priemonė pataisai priimti reikia dviejų trečdalių valstybių, šio Protokolo Šalių, dalyvaujančių ir balsuojančių Šalių konferencijoje, balsų daugumos.

2. Regioninės ekonominės integracijos organizacijos, svarstydamos jų kompetencijai priklausančius klausimus, naudojasi savo teise balsuoti pagal šį straipsnį, turėdamos tiek balsų, kiek jų valstybių narių yra šio Protokolo Šalimis. Tokios organizacijos nesinaudoja savo teise balsuoti, jei jų valstybės narės pasinaudoja savo teise, ir atvirkščiai.

3. Pataisa, priimta pagal šio straipsnio 1 dalį, turi būti valstybių, šio Protokolo Šalių, ratifikuota, priimta ar patvirtinta.

4. Pataisa, priimta pagal šio straipsnio 1 dalį, valstybei, šio Protokolo Šaliai, įsigalioja po devyniasdešimt dienų, kai Jungtinių Tautų Organizacijos Generaliniam Sekretoriui deponuojami tos pataisos ratifikavimo, priėmimo ar patvirtinimo dokumentai.

5. Pataisai įsigaliojus, ji tampa privaloma toms valstybėms, šio Protokolo Šalims, kurios sutiko pagal ją išipareigoti. Kitoms valstybėms, šio Protokolo Šalims, lieka privalomos šio Protokolo nuostatos ir visos ankstesnės pataisos, kurias jos ratifikavo, priėmė ar patvirtino.

19 straipsnis **Denonsavimas**

1. Valstybė, šio Protokolo Šalis, gali denonsuoti šį Protokolą raštu pranešdama apie tai Jungtinių Tautų Organizacijos Generaliniam Sekretoriui. Toks denonsavimas įsigalioja praėjus vieneriems metams po to, kai Generalinis Sekretorius gauna tokį pranešimą.

2. Regioninė ekonominės integracijos organizacija nustoja buvusi šio Protokolo Šalimi, kai ją denonsuoja visos organizacijos valstybės narės.

20 straipsnis
Depozitaras ir kalbos

1. Šio Protokolo depozitaru skiriamas Jungtinių Tautų Organizacijos Generalinis Sekretorius.

2. Šio Protokolo originalas, kurio tekstas anglų, arabų, ispanų, kinų, prancūzų ir rusų kalbomis turi vienodą teisinę galią, deponuojamas Jungtinių Tautų Organizacijos Generaliniam Sekretoriui.

TAI PATVIRTINDAMI, toliau nurodyti tinkamai jų vyriausybių įgalioti asmenys pasirašė šį Protokolą.
